

ĆMA BUKSZPANOWA (*CYDALIMA PERSPECTALIS* (WALKER))

Zagrożenie dla bukszpanów w Polsce

A

Cydalima perspectalis (DPHNPE) - <https://gd.eppo.int>

B

Cydalima perspectalis (DPHNPE) - <https://gd.eppo.int>

Cydalima perspectalis: A – motyl; B – gąsienice żerujące na liściach bukszpanu (fot. Matteo Maspero i Andrea Tantardini, Centro MiRT - Fondazione Minoprio, Włochy; <https://gd.eppo.int>)

A

Cydalima perspectalis (DPHNPE) - <https://gd.eppo.int>

B

Cydalima perspectalis (DPHNPE) - <https://gd.eppo.int>

Uszkodzenia spowodowane przez *Cydalima perspectalis* na bukszpanie: A – uszkodzone liście; B – uszkodzony żywopłot (fot. Matteo Maspero i Andrea Tantardini, Centro MiRT - Fondazione Minoprio, Włochy; <https://gd.eppo.int>).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Gatunek ten pochodzi z Azji (Chiny, Japonia, Korea, azjatycka część Rosji), skąd został zawleczony do Europy (pierwsze wykrycia miały miejsce w 2007 r. w Holandii, Niemczech i Szwajcarii), a obecnie notowany jest w wielu krajach europejskich. **W Polsce szkodnika tego stwierdzono dotychczas w województwie dolnośląskim, a następnie w województwie małopolskim, opolskim, podkarpackim, mazowieckim, a ostatnio łódzkim.**

Cydalima perspectalis jest motylem z rodziny wachlarzykowatych (*Crambidae*). Rozpiętość skrzydeł owada dorosłego (motyla) wynosi ok. 40 mm. Najczęściej spotykane są osobniki, u których skrzydła obu par są białe z brązowym obwiedzeniem (patrz fotografia). Rzadziej spotyka się motyle, których skrzydła są w większości jasnobrązowe, z fioletowym połyskiem i białą, półksiężycowatą plamą. Larwy (gąsienice), które żerują na roślinach, dorastają do 35–44 mm długości. Ich ciało jest owłosione. Zabarwienie gąsienic początkowo jest zielonkawe z brązowymi podłużnymi liniami, a następnie staje się ciemniejsze, brązowawe. Głowa gąsienic jest czarna.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami szkodnika są bukszpany (*Buxus* spp.), w tym *B.microphylla* (bukszpan drobnolistny), *B.microphylla* var. *insularis*, *B.sempervirens* (bukszpan zimozielony) i *B.sinica*.

Objawy występowania i szkodliwość

Jaja składane są na liściach bukszpanu. Wylęte z jaj gąsienice rozpoczynają żerowanie na liściach i młodych pędach, wytwarzając obficie przędzę. Są one bardzo żarłoczne i w wyniku ich żerowania może dochodzić do całkowitej defoliacji oraz zasychania roślin. Z południowej Polski znany

jest przypadek całkowitego zniszczenia żywopłotu z bukszpanu w ciągu ok. 2 tygodni. Poczwarki spotyka się na roślinach. Zimują gąsienice na powierzchni roślin. W Polsce rocznie rozwijają się 2-3 pokolenia szkodnika.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Motyle mogą przelatywać na odległość 5-10 km. Na większą odległość szkodnik może rozprzestrzeniać się wraz z roślinami bukszpanu i ich częściami (np. gałęziami)

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na bukszpanie należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>. Zadania realizowane przez PIORiN mają na celu zmniejszenie zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych, eliminację negatywnych skutków wynikających z wymiany handlowej i stosowania środków ochrony roślin oraz nadzór nad produkcją materiału siewnego, a kierunki i zakres działań Inspekcji wynikają z bieżących problemów występujących w rolnictwie oraz zagrożeń dla stanu fitosanitarnego upraw i środowiska naturalnego.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce gatunek *C. perspectalis* nie podlega obowiązkowi zwalczania.

KARTA WYKRYCIA ORGANIZMU SZKODLIWEGO

<p>Wykryty organizm:</p>	<p>Ćma bukszpanowa (<i>Cydalima perspectalis</i>)</p>
<p>Systematyka:</p>	<p>Królestwo: Animalia Typ: Arthropoda Gromada: Insecta Rząd: Lepidoptera Rodzina: Crambidae Rodzaj: <u>Cydalima</u> Gatunek: <i>Cydalima perspectalis</i></p>
<p>Opis organizmu:</p>	<p>Młode gąsienice koloru zielonego z brązowymi podłużnymi liniami, słabo owłosione. Dorastają do 35 - 44 mm długości. Głowa czarna.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Poczwarka długości 1,5 – 2 cm w kolorze zielonym z ciemnymi paskami, z czasem brązowieje.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>

Rozpiętość skrzydeł osobników dorosłych dochodzi do 46 mm. Występują dwie formy barwne. Najczęściej spotykane są osobniki o obu parach skrzydeł białych z ciemną obwódką wokół. Drugą formę (tzw. melanistyczna) stanowią motyle całkowicie jasnobrązowe z fioletowym połyskiem. U obu form na przednim skrzydle występuje jasna plamka w kształcie półksiężyca.

Samice składają okrągłe, żółte jaja o średnicy 1 mm na spodniej stronie liści, w głębi zdrowej rośliny. Z jaj wylęgają się żarłoczne larwy wielkości 1-2 mm i po około 30 dniach osiągają 35 – 40 mm długości. W Polsce rozwijają się 2 lub 3 pokolenia w ciągu roku. Zimują młode gąsienice drugiego pokolenia, w kokonach zrobionych z dwóch liści bukszpanu sklejonych przędzą. Dorosłe osobniki latają nocą w miesiącach od kwietnia do września.

Motyle odżywiają się nektarem i sokami roślin i nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla bukszpanów. Początkowo larwy żerują wyjadając delikatniejsze fragmenty z górnej strony liścia, powodując ich zasychanie. Starsze gąsienice zjadają całe liście i pędy ogałając roślinę z liści i powodując jej zamieranie. Na zaatakowanych roślinach widoczne są duże ilości kału przyklejone do przędzy. W Azji naturalnym wrogiem ćmy bukszpanowej jest szerszeń azjatycki, nie występujący w Europie. W Polsce szkodnik ten nie ma wrogów naturalnych, ponieważ żerując na bukszpanie kumuluje w organizmie substancje toksyczne, które działają odstraszaająco na ptaki.

Biologia:

Objawy występowania i szkodliwość:

Zwalczanie

Zaleca się przeprowadzanie częstych lustracji (nawet kilka razy w miesiącu). Należy sprawdzić dokładnie wnętrze każdego krzewu bukszpanu, czy nie ma gąsienic lub oprzędów zanieczyszczonych grudkami kału. W przypadku zaobserwowania szkodnika, gąsienice usuwać mechanicznie strząsając na folie rozłożone pod roślinami, a następnie uśmiercać. Czynność tę powtarzać kilkakrotnie aż do całkowitego usunięcia szkodników. Innym sposobem jest zmywanie gąsienic silnym strumieniem wody lub wycinanie i palenie zaatakowanych pędów. Skutecznym sposobem walki z ćmą są wszelkiego rodzaju tablice i opaski lepowe, pułapki typu delta oraz pułapki lejkowe do których przymocowany jest feromon

	<p>wabiący samce motyli. Pułapki te należy umieścić w pobliżu bukszpanów od wiosny do jesieni dzięki czemu można znacząco ograniczyć liczebność szkodników.</p> <p>Na dzień dzisiejszy nie ma zarejestrowanych środków ochrony roślin do zwalczania ćmy bukszpanowej. Bezpiecznym środkiem jest preparat oparty o pałeczkę turyngską, działający bójezo na gąsienice motyli.</p> <p>Jednocześnie przypomina się, że środki ochrony roślin należy stosować w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia dla ludzi, zwierząt oraz dla środowiska, w tym przeciwdziałać zniesieniu środków ochrony roślin na obszary i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków oraz planować stosowanie środków ochrony roślin z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem (art. 35.1. ustawy o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013 r.)</p>
<p>Rośliny żywicielskie:</p>	<p>różne gatunki z rodzaju <i>Buxus</i></p>
<p>Rozmieszczenie geograficzne:</p>	<p>wschodnia i południowa Azja (Japonia, Chiny, Korea, Indie, Tajwan i rosyjskim Dalekim Wschodzie), Niemcy, Szwajcaria, Holandia, Wielkiej Brytania, Francja, Austria, Chorwacja, Słowacja, Polska.</p>